

BOTRI IN BOTRICE, NE PRERIVAJTE SE

na dan birme pri stojnicah, kjer težko izberete primeren molitvenik in rožni venec ter druge spominkel. Kupite si to že vnaprej v

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

man se je odpeljal na kolesu proti domu. Na povratku ga je pričakal iz zasede Teran in mu prizadjal z nožem 6 opasnih ran. Ažmana so prepeljali v Ljubljano na zdravljenje, če bo sploh uspelo.

Neznanega roparja obstrelil. Na Trški gori pri Novem mestu je v noči udrl v hišo posestnice Femčeve tolovaj s samokresom v roki. Spečim je pretil, da jih postrelja, ako bi se kateri zganil ali zaklical na pomoč. Gospodinji je odnesel pet kovačev, obleko in posteljino. Isti lopov je v isti noči poskusil vlomilsko srečo pri Papeževih na Trški gori. 70letni gospodar se je pravočasno zbudil, snel puško s stene in oddal dva strela skozi okno. Po drugem strelu se je eden od vlomilcev zgrudil, a sta ga tovariša pograbila in odnesla. Drugo jutro so našli pred hišo mlako krvi in okrvavljen robec, ki je bil izmaknjen Femčevi.

Strašna letalska nesreča. Dne 29. m. m. je strmoglavilo na tla poštno letalo Bruselj—Berlin v bližini Essena, nekoliko kilometrov vzhodno od Dixmide. Od 10 potnikov jih je osem zgorelo pri živem telesu.

Plaz zemlje zasul 120 ljudi. Dne 28. marca je zasul plaz zemlje v južnoameriški državi Peru v pokrajini Truillo 120 ljudi, ki so se zadušili.

Letalska nesreča v Ameriki. Dne 31. marca je v severoameriški državi Kansas padlo z višin na tla letalo, v katerem se je vozilo 14 oseb iz Tuzle v Oklahamo. Nesreča je zahtevala 4 mrtve, 10 pa hudo ranjenih.

Reke, celine in oceani.

Majhne kapljice dolbejo mogočne skale in odnašajo največja gorovja, trohne rastlinstvo se sklada v silovita premogovna polja, komaj vidno majhne koralne živali gradijo velike otoke.

To večno spreminjanje zemeljske površine nam postane še bolj očitno, ako pomislimo, da so v zemeljski zgodovini izginila že cela ozemlja v morje kakor pravilna Atlantida, nekdanji most med starim in novim svetom. V današnji srednji in zapadni Evropi so postale nekoč velike dežele morja, a kjer se dvigajo danes velemesta, središča evropske kulture, so šumeli nekoč morski valovi. Odnašanje kopnine pod vplivom vode in vetra dviga morsko površino neprestano. Izračunali so, da se bodo vsi suhi deli sveta v teku 20.000 znižali povprečno za 1 meter. Ker je pa površina morij neprimerno večja, bode trajalo okroglo 80.000 let, da se bo morsk gladina dvignila za isti iznos.

Reke odnašajo zemljo polagoma v morje. Istočasno razdira tudi morje bregove in se zajeda v kopnine. To mo-

ra sčasoma popolnoma spremeniti današnji obraz zemlje. Stevenson je izračunal, da znaša pritisk valov na skalno obalo 30.000 kg na kvadratni meter. A kar se tiče odnašanja zemlje po rekah v morje, je Heine izračunal naslednje čase, v katerih bo določena reka odnesla ozemlje, ki ga namaka, za povprečno višino 1 m: za reko Pad v Zgornji Italiji 3600 let, za Gango v Indiji 7900 let, za Mississippi v Ameriki 18.000 let, za Ren v Nemčiji do Bonna 30.000 let. Springs ceni množino trdne snovi, ki jo odnaša Moza skozi Lüttich v Belgiji v dobi enega leta na 362 milijonov kg. Donava prenaša v istem času skozi Dunaj 14.300 milijonov kg trdnih snovi in bo v 18.000 letih znižala vse svoje ozemlje nad Dunajem za 1 meter. Izliv Mississippija meri 25.000 km ter napreduje vsako leto za 90 m v Mehiki izliv. Obe največji kitajski reki bosta napolnili v 100.000 letih vse Rume-no morje, v katero se izlivata. Niagarski slapovi nazadujejo vsako leto za povprečno 82 cm in v 45.000 letih bodo dosegli jezero Eric. Takrat jih bo pa — konec.

Uspehi tudi v neugodnih razmerah.

Katoliške organizacije se morajo v nekaterih državah boriti z velikimi težavami. Tam, kjer vlada duh frama-sonstva in lažnjivega svobodomiselstva, ni mesta za katoliška društva in za njihovo plodonosno delovanje. Da navedemo samo en slučaj: v Mehiki je sedaj tako. Framasoni, liberalci in komunisti, ki imajo to državo popolnoma v rokah, ne dovoljujejo nobenega verskega in cerkvenega udejstvovanja izven zidov cerkvenih zgradb; še celo

bogoslužje, ki se vrši v hišah božjih, je podvrženo strogi kontroli državne oblasti. V Španiji ni veliko boljše. Vendar pa se doslej ni posrečilo frama-sonsko-socialističnim motogcem zatreti vse katoliške organizacije. Kljub velikim težavam in oviram, ki jih delajo državne in samoupravne oblasti katoliškim mladinskim društvom, delujejo ta društva z veliko požrtvovalnostjo naprej. Dokaz za to je veliko zborovanje katoliške mladine, ki se je vršilo nedavno v mestu Santander. Udeležilo se je te velike skupščine nad 5000 zastopnikov organizirane katoliške mladine iz vseh delov Španije. Iz poročil, podanih na tej skupščini, je razvidno, da se katoliška mladinska društva z veliko brzino širijo po vseh krajih ter da je Katoliška mladinska zveza sedaj najmočnejša mladinska organizacija na Špan-

pririodopisne ure po zasneženem polju, je odgovoril: »Ptičjega mleka!«

Blažič je redil dve gosi; eno je hotel zaklati za Martinovo, drugo za božič. Krmil ju je samo s krompirjem in različnimi pomijami. Od tega se seveda nista mogli izrediti. Dan pred sv. Martinom pa mu je obe nekdo ukradel. Njegova vrla žena, ki bi bila svojemu možu in svojim štirim otrokom rada vendar enkrat prinesla na mizo kaj boljšega, je jokala in zahtevala, naj mož takoj prosi drugam, kajti v tej vasi so samo morilci, tihotapci in tatovi.

Toda kaj se je zgodilo na sveti večer, ravno ko so prižgali luči? Kaj je zagagalo tako na glas na šolskem dvorišču? Blažičevi goski sta bili zopet tam, bela in siva! Bili sta izpitani kakor dva odrojka in vsaka je imela listek, privezan okrog vratu. Na enem je bilo napisano: »Bili sva na reji«, na drugem pa: »Vesele božične praznike!« Tedaj je učitelj Blažič udaril z dlanmi in vzkliknil: »Nikoli ne bom prosil iz te vasi!«

Tudi za Colnarjeve so prišli hudi časi. Ana je ostala sama. Sin je študiral medicino; mož pa je sedel še vedno v ječi in ni dal glasu od sebe.

Da se je posvetil Karel medicini, je bil pravzaprav vzrok gospod graščak. Ta je bil namreč svetoval materi, naj pošlje sina študirat medicino, ne poljedelstva.

»Glejte,« je rekel, »četudi poljedelstvo doštudira, si pribori doktorat, pa zemlje ne bo imel, kjer bi svojo učenost lahko pokazal. In jaz — kakor tudi bi rad — bi ga ne mogel sprejeti v službo, kajti jaz takrat najbrž že ne bom imel več zemlje. Ne, ne, gospa, ne pomaga zapirati oči, če se bliska in treska vsenaokrog, če vsepovsod pobije toča in pogori. Nagibamo se — nagibamo vsi skupaj!«

Ana je sklenila svoje delavne roke v naročju in vzdihnila:

»Res je, — Bog se nas usmili — res je!«

In tako je Karel postal medicinec. Stari učitelj je nesel novico v kaznilnico ravnatelju, ta

označil za »madež v obleki nemškega jezika«, ki ga ne zamore nihče več izprati. Prvi povod za prehod od naravnega »ti« so dali rimski cesarji, ki so o sebi radi govorili kot »mi«. To navado so prevzeli vzhodno-gotski in frankovski vladarji zlasti v uradnih listinah, ki so bile sestavljene itak v latinščini. Razumljivo je torej, da so jih ljudje pričeli potem nagovarjati v množini. Ta navada se je potem razširila v viteške gradove in na vse odlične osebnosti, ki so bile po mnenju ljudi upravičene do posebnega spoštovanja. Tako so se ljudje med seboj vika-li do začetka novega

skem. Katoliško organizirani študenti, ki jih je 16.000, imajo večino po vseh španskih vseučiliščih, kar sedanjim vlastodržcem nikakor ni po godu. Početkom in ob koncu zborovanja je mladina s plamtečim navdušenjem zapela credo (verujem v Boga). Liberalcem, socialistom in komunistom je ta veličastna katoliška manifestacija bila trn v peti. Čakali so ob izhodih iz zborovalne dvorane, da napadajo katoliške omladince. Ko so ti hoteli takoj obračunati s svojimi nasprotniki, je predsednik zbora zaklical: »Niti eden korak naprej, da napravimo zmedo in nered komurkoli, pa tudi niti eden korak nazaj, kadar nas hočejo drugi napasti!« Ko so socialisti in komunisti videli odločnost katoliške mladine, so se takoj razpršili na vse kraje. Katoliška mladina v Španiji je mladini v drugih državah sijajen zgled za to, da se tudi v neugodnih razmerah morejo doseči lepi uspehi katoliške mladinske vzgoje in prosvete. Volje je treba!

*

St. Ilj v Slov. goricah. V St. Ilju je zmiraj kaj novega. Seveda vsega ne obešamo na veliki zvon, čeravno bi bilo včasih to potrebno, da tudi drugod zvedo, kako je v naši obmejni trdnjavi slovenstva in jugoslovanstva. Zlasti moramo zaznamovati velik napredek na glasbenem polju, odkar je prišel k nam g. organist, naš Gustl Rakuša. Na praznik dne 25. marca in v nedeljo dne 26. marca so nas cerkveni pevci prijetno presenetili s krasno uspelo prireditvijo. Prvič se je na našem odru v Slovenskem domu igrala opera »Darinka«. Kot gostje pa so nastopili cerkveni pevci iz Šmarje ob Pesnici pod vodstvom agilnega g. organista Janka Rakuša z opereto: »Srce in denar«. Mirno lahko rečemo, da je bila ta prireditev za St. Ilj velik dogodek, praznik slovenske pesmi. Le čudimo se, kako se morejo znajti ljudje, ki so nam hoteli to prepričati. Občinstvo je obakraf do zadnjega kotička napolnilo Slovenski dom. Častno so bile zastopane tudi sosednje župnije. Mnogo ljudi je moralo oditi, ker ni bilo več prostora. Cela prireditev je bila v čast vsem, režiserju, pevo-

vodji in pevcem. Tudi razvajeni poslušalec je moral občudovati krasne glasove in siguren nastop igralcev. Vsi igralci brez izjeme so odlično rešili svoje nelahke vloge. Isto lahko trdimo tudi o šmarjeških igralcih. Le tako naprej, da nas zopet razveselite z lepo slovensko pesmijo! Tudi cerkveno godbo bomo imeli. 14 fantov se že marljivo vadi pod vodstvom g. organista. Ob Veliki noči bodo prvič nastopili. Torej vidite, da je St. Ilj še vedno na prvem mestu, kar se tiče napredka in splošne izobrazbe.

Fram. Na praznik Marijinega oznanjenja je Marijina družba v Framu vprizorila lepo igro »Ljubezen Marijinega otroka«. Dekleta so dobro igrala in občinstvo, ki je cerkveno dvorano napolnilo, se je zadovoljno razšlo z željo, da bi mladina še večkrat priredila kaj podobnega.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V nedeljo 9. aprila bo v Društvenem domu pri Sv. Benediktu »Slehornik« dajal račun o svojem življenju in delovanju. Benediktani in sosedje, ne zamudite te prilike in si ga pridite gotovo ogledat. Začetek ob treh popoldne.

Središče ob Dravl. »Slehornik« bomo lahko videli tudi pri nas in sicer na cvetno nedeljo ob pol 8. uri zvečer v prostorih g. Lesjak Alojzije (Društveni dom). Posebno primerna je ta igra ravno na cvetno nedeljo. Zato naj se predstave udeleži vsakdo, ki količkaj more, drugače mu bo žal. Vstopnina 5 in 2 Din.

Zadnji znani krst Turčina iz dobc turških nasilstev v Sloveniji.

Da so se povodom turških vpadov često turški udeleženci pri nas zgubili ali morali radi ran zaostati, ter da je marsikateri to priložnost izrabil in pobegnul, je naravno. Ti so se pa pozneje udomačili in često dali končno tudi krstiti. V krstnih knjigah so take slučaje zabeležili navadno z dodatkom: »natus in Saracenis«, t. j. rojen v mohamedanskih krajih. Zgodovinsko znamenit krst sedemletnega Turčina

Potrebščine za Veliko noč

križi, sv. podobe, papir za rože, razglednice vseh vrst dobite najugodnejše v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila, Maribor, Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Kralja Petra trg 4.

se je pa izvršil pri nas tlik pred popolno onemoglostjo turške vladavine dne 8. junija leta 1687 v župniji Sv. Miklavža v Slov. gor. V krstni knjigi beremo, da je bil takrat krščen na ime Franc Karol deček, katerega oče je bil poveljnik Budapešte, Ibrahim paša, in mati Dinoc-Dinoc v Budapešti.

Predzgodovina tega krsta je očitvidno ta, dasi tudi najbrž ni nikjer zabeležena. Od leta 1541 do 1686 so gospodarili turški paše na Ogrskem. Da so ti bili vselej kruti in pohotni napram našim ženam in hčerkam, je dovolj znano. Mati tega fantka je bila plemkinja in morebiti krasotica. Paša si jo je zaželel, jo dal privedi k sebi ter jo prisilil, da se mu uda. To se je moralo zgoditi leta 1679. Dne 8. septembra 1686 je pa izgnal vojvoda Karol Lotrinški turško posadko za vselej iz Budapešte. Takoj ko je bilo mesto oteto turških nasilnežev, je mati tega malega Turčina, katera je bila katoličanka, skrbela za to, da se fant čim prej krsti. Kaj jo je pa napotilo k temu obredu ravno k Sv. Miklavžu, sicer ni znano, pa lahko uganemo. Imela je najbrž gorice v znamenitem jeruzalemskem okolišju, kateri spada pod omenjeno župnijo, ali je pa bila celo posestnica cerkvice in velikega gosposkega doma na Jeruzalemskem vrhu, kjer je raslo ono izborno vino, katero so Madžari zelo častili in mu dodali ime: štajerski »tokajec«. — Krstil je tega nezakonskega otroka takratni župnik Miha Žagar (Sager). Boter je bil Ivan baron Mauerburg, botra Ana Foesian pl. Zasavec, torej tudi plemiča. — Ž.

veka. V družinah, tudi v meščanskih, so otroci vikali starše, le samo hči je lahko tikala mater, in zakonec viteškega stanu so se istotako vikali med seboj. Starši so otroke tkali, a pozneje se je razpaha navada, da so jih začeli vikati, če so dosegli kakšno višjo stopnjo, nego je bila stopnja staršev. V 18. stoletju se je vikanje, ki si je osvojilo že vse meščanstvo, zazdelo najodličnejšim krogom še premalo spoštljivo in so vsaj v nemških deželah začeli uporabljati v nagovoru obliko »ona« — »ona«, ki je dosegla največji razmah v dobi Friderika Velikega. Nadaljnja stopnja razvoja je vo-

pa jo je sporočil svojemu jetniku. Colnar je bukljal z očmi, stisnil pesti in zaškripal:

»Mazač? — Meščan? — In ne kmet? — O, ako bi ga vendar nikoli ne bil poslal v gimnazijo!« Nato pa je hitro postal zopet brezčuten, oči so zopet začele gledati brezizrazno. Prav na tistem se je zasmejal: »Kaj pa me briga to? Ali nisem mrtev?«

Vsega tega stari učitelj ni hotel povedati doma.

Če je v stiski kmet — narod propade.

Komu je šlo to v glavo? Vse kar raste in poganja na trdem deblu in tako razrastlem vejju človeštva, vsrkava sokove in moči iz prebogatega, preskrivnostnega naročja zemlje. In korenina v zemlji je kmetija, vse drugo stoji ali visi v zraku. Vse uspeva, če je zdrava korenina, vse vene in se suši, če odmira korenina.

Stiska je prihajala hujša in hujša.

»Da, da,« je rekel neki kmet, »ljubi Bog je lahko najboljši človek; kaj pa je kmetija, nè vé.

Če da premalo rasti, nimamo kaj nesti v prodaj, če pa naredi, da zraste preveč, izgubi vse svojo ceno.« Na te besede je nekdo iz mesta posmehljivo pristavil, da kmet ni nikoli zadovoljen. Ne-koč da je bil šel mimo njive, kjer so ravno kopal krompir. Videl je prekrasen krompir, same zdrave, debele gomolje! Tedaj mu je rekel neki kmet: Da, da, debel je že, debel in zdrav; toda drobnega sedaj nimamo nič za svinje! Rad bi videl tistega Boga, je rekel meščan, ki bi vse tako uredil, da bi bilo kmetu po volji!

Tako so se pričkali sem in tja. —

Graščak je moral pred sodnijo. Bil je obtožen, da hujska kmete, naj nikari ne plačujejo davkov. Čez tisoč kmetov je bilo namreč pridrlo v mesto in hrumelo pred davkarijo. Nasilni niso bili, toda državno pravdnistvo je obtožilo graščaka.

Na koncu dolgega razpravljanja je bil graščak vprašan, če ima še kaj pripomniti. Obtoženi je stal pred sodniki visoko vzravnani in je trdo rekel:

»Če naj bom že obsojen, prosim ne na de-